N:o 3. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 1 Februari 1882. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Lösn:r med musikbilaga 50 öre. Årg. 2.

AUBER.

1782 $\frac{29}{1}$ 1882.

Att ära minnet af dem, som genom sin lifsgerning bidragit till den mensklliga odlingens framsteg, är lika mycket en skyldig tacksamhetsgärd åt snillet och förtjensten, som en lärdom och uppmuntran för samtid och efterverld. Erkännas måste ock, att vår tid i detta afseende visar en berömvärd pligttrogenhet, hvarom nästan dagligen gifves oss vitnesbörd. Icke endast lefvande stormän inom konstens, vetenskapens, industriens verld hyllas sålunda af sin samtid, utan sekler efter deras bortgång framkalla nya generationer deras minne.

Ett lysande exempel härpå visades oss för ett decennium tillbaka, då hundrade årsdagen af Beethovens födelse med storartade musikfester firades öfver snart sagdt hela den civiliserade verlden — för att nu endast hålla oss till tonkonstens verld, hvars tilldragelser närmast äro föremål för vår uppmärksamhet.

Dessa dagar ha vi att bevitna en ny sekularfest inom samma verld, då flerstädes firas hundrade årsdagen af födelsen af en man, hvilken såsom tonkonstnär förvärfvat sig ett förtjent verldsrykte. Ett sekel har förlupit sedan Aubers födelse, men föga mer än ett årtionde sedan hans bortgång, hvarför den gamle konstnärens personlighet ännu lefver i friskt minne hos den nu varande generationen af tonkonstens vänner, af hans landsmän och särskildt parisarne i första rummet.

Verldsstaden vid Seine tillkommer ock att främst tacka sin berömde son, som tillbragte hela sin långa lefnad inom dess murar, och hvilkens konst helt och hållet bär prägeln af den nation, ja den stad han tillhörde. Nydanaren af den franska komiska operan skulle i söndags firas på stora operan i Paris genom upptagande af hans största verk »Den stumma» samt en apoteos med musik ur den gamle mästarens arbeten, och opéra comique, hufvudfältet för hans många segrar, hade valt ett af hans äldre arbeten »Konserten på hofvet» till dagens festopera, i hvilken skulle inläggas flere nummer ur andra hans operor. Äfven Sveriges första scen, från hvilken i mer än ett halft sekel Aubers spirituela musik i förening med Scribes qvicka och fängslande text beredt oss så många sanna konstnjutningar, begick festdagen d. 29 Januari med ett väl valdt program: första akten af »Den Stumma» samt »Muraren», han första storverk på den komiska operans område och med »Fra Diavolo» delande äran att anses såsom hans chef-d'oeuvre inom opéra comique.

Daniel François Esprit Auber.

Att ingå i en analys af den bekante tonsättarens verk och med kritikens måttstock mäta värdet hos desamma kan ej vara det mål, som vi i dag hafva för ögonen; deremot vilja vi till den bild af Auber, som här framställes, bifoga några biografiska uppgifter och redo-

görelse för hans pennas alster, till tjenst för dem som icke påminna sig eller äro bekanta med gången af hans lif och verksamhet.

Daniel François Esprit Auber föddes den 29 Januari 1782 i Caen under ett besök som hans föräldrar gjorde derstädes. Fadern var »officier des chasses du roi» i Paris och bestämde sonen för handelsyrket. Han utbildades sålunda för detta, men visade redan tidigt öfvervägande anlag för teckning och musik. Vid elfva års ålder började han komponera romanser och sånger, som mottogos med bifall, och af hvilka en, kallad »Bonjour», säges ha varit mycket *en vogue* den tiden. Några år senare finna vi honom såsom kontorist i London, men äfven der egnade han sig åt sitt älsklingsstudium musik och komponerade på lediga stunder en- och flerstämmiga sånger, hvilka gjorde lycka i de engelska salongerna. Den politiska brytningen mellan Frankrike och England nödgade honom (1804) att återvända till Paris, och då hans faders ekonomiska obestånd förmörkade utsigterna till framgång på den merkantila banan, beslöt han att uteslutande egna sig åt musiken. Efter några smärre kompositioner, som gjorde honom känd i större kretsar, utgaf han sitt första instrumentalverk, en pianotrio, som förvärfvade honom bekantskapen med den berömde violoncellisten Lamarre, hvilken bekantskap sedan öfvergick till förtrolig vänskap. En frukt af denna vänskapsförbindelse voro flere violoncellkonserter, skrifna för Lamarre, som sjelf ej var komponist, och utgifna under dennes namn. Auber beslöt nu att försöka sig på dramatisk komposition. Hans första försök i den vägen var helt anspråkslöst och bestod i att sätta ny musik till en gammal operalibretto »Julie» för ett amatörsällskap (1811 eller -12). Hans försök mottogs med bifall, och häraf uppmuntrades han att för prinsens af Chimay lilla teater skrifva en opera för full orkester. Ur denna hafva sedermera flera stycken gått öfver i andra af hans operor. Den vackra bönen a capella i »Den Stumma» är hemtad ur en messa från denna tid. Auber hade nu emellertid med allvar egnat sig åt musikstudier och under Boieldieus och Cherubinis ledning fullbordat sin bildning. Hans första offentligen gifna dramatiska verk var enaktsoperan »Le séjour militaire», som 1813 spelades på Théatre Feydeau, men denna gjorde ej någon lycka, lika litet som en senare 1819 på Opéra comique gifven opera med titel »Le testament et les billets doux». Utgången af dessa hans försök var visserligen en hård pröfning, men han förlorade derför ej modet. Musiken var nu hans lefnadsmål och yrke; han måste lyckas, om det än skulle kosta möda och ansträngning. Tack vare det inflytande, som Rossini vid denna tid utöfvade genom sina verk, och hvilket han gjorde sig till godo, ernådde han redan följande året 1820 den framgång, han eftersträfvade, med sin komiska opera »La bergére châtelaine», som gjorde fullständig lycka och af kritiken berömdes för originella och dramatiska tankar, sköna melodier och fängslande instrumentation. Efter denna följde året derpå en 3-aktsopera »Emma ou la promesse imprudente», hvilken likaledes rönte framgång. Han hade i detta verk såväl anslutit sig till sina föregångares, Grétrys, d'Alayracs och Monsignys stil som ock tagit Rossini till förebild och omstöpt de förras gamla manér i moderna former. Dessa element sammangjutna med hans egen individualitet skapade nu den specifikt Auber'ska stil, som bildade en hufvudepok i den nya franska skolan. En lycklig tillfällighet förde då Scribe i hans väg, och första resultatet af samarbetet med den berömde dramatiske författaren var treaktsoperan »Leicester», först uppförd 1822, efterföljd 1823 af »La neige ou le nouvel Eginhard», som för Opéra comique blef en kassapjes af första ordningen. Vid samma tid skref den flitige komponisten operorna »Le concert à la cour» och »Léocadie» (1824), genom hvilka han visade sig ha uppnått ett mästerskap, som fick sitt första rätt karakteristiska uttryck i »Le Maçon» (Muraren), med oerhördt bifall uppförd d. 3 Maj 1825 på Opéra comique. Samma år blef Auber af Karl X utnämnd till riddare af hederslegionen. Sitt ryktes höjdpunkt uppnådde han dock först genom sin stora opera »La muette de Portici», som gick öfver Stora Pariser-operans scen 1828. Med den jäsning i sinnena, som denna tid var rådande inom franska nationen, var det naturligt att detta af glödande frihetskänsla genomströmmade diktverk med sin effektrika, uttrycksfulla och gripande musik skulle göra en oerhörd verkan. Denna opera fick också härigenom en politisk betydelse af ej ringa vigt såväl i Frankrike som i Belgien, der hon berättas ha gifvit uppslag till den revolution, som hade till följd detta lands sjelfständighet.

Af den produktive operakomponistens öfriga verk (summan uppgår till nära 40) uppräkna vi här de förnämsta jemte året för deras tillkomst: »La Fiancée» (1829), »Fra Diavolo» (1830), »Le Dieu et la bayadère» (1830), »Lestocq» (1834) och »Cheval de Bronze» (1835), »L'ambassadrice» (1836), »Le domino noir» (1837), »Le lac des fées» (1839), »Les diamans de la couronne» (1841), »La part du diable» (1843), »La Sirène» (1844), »Haydée» (1847), »Marco Spada» (1852), »La circassienne» (1861). »La fiancée du roi des Garbes» framträdde 1864 och derefter »Le premier jour de bonheur» 1868 samt slutligen »Le rêve d'amour», som den 29 Dec. 1869 första gången uppfördes på Opéra comique.

Alla dessa arbeten, hvilka så hastigt följde på hvarandra, kunde ej vara af samma värde; bättre och sämre äro blandade om hvarandra, men äfven de svagare af dem innehålla enskilda partier fängslande genom fransysk grace och liflighet. Om Auber än icke kan ställas vid sidan af de klassiska mästarne, skall han dock alltid på den komiska operans område intaga en af de främsta platserna. Den lätta, spirituella konversationstonen, satiren och ironien, den otvungna humorn och lefnadsglädjen ha alltid i Aubers musik på ett glänsande sätt återgifvits. Från rent musikaliskt konstnärlig ståndpunkt betraktad måste han tillerkännas stort herravälde öfver formen; starkast visar han sig i den homofona stilen, och hans karakteristiska och fängslande melodier utmärka sig ofta för en pikant rytm och uppbäras af intressanta och egendomliga harmonier understödda af väl beräknade instrumentala effekter. I ensemblesaker, utförda finaler och ouvertyrer var han deremot svagare och betydligt underlägsen sina lärare Boieldieu och Cherubini.

Det är en naturlig sak att den populäre och uppburne tondiktaren icke gick miste om den hyllning och utmärkelse, som brukar tillfalla en man med sådana förtjenster och ett sådant rykte som hans; både från eget hemland och främmande länder tillströmmade honom också hedersbevisningar. Vi hafva nämnt att hederslegionen tillföll honom år 1825; till kommendör af samma orden utnämndes han af Ludvig Filip 1847. Efter Cherubinis död 1842 utnämndes han till direktör för konservatoriet och utöfvade i egenskap af sådan en lång och gagnande verksamhet. I Académie des beaux arts invaldes han 1829 och utnämndes af Napoleon III år 1857 till kejserlig hofkapellmästare ehuru han aldrig fungerade som dirigent. Hans stora blygsamhet och timidité gjorde det offentliga uppträdandet motbjudande för honom. Karakteristiskt är det svar han gaf en person som yttrade sin förvåning öfver att han sjelf ej var närvarande vid uppförandet af sina egna arbeten: »Si j'assistais à un de mes ouvrages, je n'écrirais de ma vie une note de musique.»

En äkta parisare, fin och belefvad samt icke utan anstrykning af epikurism älskade han sitt Paris och tillbragte der hela sitt lif med undantag af vistelsen i London. Det tysk-franska kriget och särskildt belägringen af Paris inverkade dock störande i den gamle mästarens lugna lif och vanor; när dertill kommunarduppprorets larm ökade ofriden, uppskakades han häraf till den grad, att man tillskrifver dessa händelser orsaken till hans död, som inträffade den 12 Maj 1871 — en egen ödets lek, att »Masaniellos» fridsamme tondiktare skulle afsomna vid dånet af upproriska parisares gevärssalvor.

Af Aubers operor hafva följande gifvits å kgl. teatern i Stockholm, första gången under det inom parentes angifna året:

»Snöfallet» (1825), »Fra Diavolo» (1833), »Konserten på hofvet» och »Muraren» (1834), »Den Stumma» (1836), »Le lac des Fées eller Trollsjön» (1841), »Hälften hvar eller hin ondes andel» (1844), »Kronjuvelerna» och »Svarta Dominon» (1845), »Ambassadricen» och »Sirenen» (1846), »Brama och bayadèren» (1863) samt »Marco Spada» (1867).

Till utländsk ledamot af kgl. Musikaliska akademien i Stockholm blef Auber invald år 1846. F. H.

Adelina Patti i Amerika.

Innan Adelina Patti nyligen reste till Amerika, lär hon hafva uppgjort sitt testamente, emedan man en gång spått henne att hafvet skulle varda hennes olycka. Patti, hvilken, liksom alla konstnärinnor, är vidskeplig ända till ytterlighet, skall derför ock med största motvilja hafva undertecknat det kontrakt, som förde henne till Amerika, och först sedan hon i laglig form gjort sitt testamente, lär hon hafva bestämt sig för att inskeppa sig till Liverpool. Det enda som lugnade Patti var den omständigheten, att den som förutsagt hennes slut tillika uttalat den profetian, att hon, då denna olycka inträffar, skall vara *gift för tredje gången.* Då nu marquis de Caux ännu är fullt vid lif och då hennes eventuelle andre gemål, hr Nicolini, njuter af en förträfflig helsa, så har hon slutligen kommit till den öfvertygelsen, att hafvet åtminstone på denna färd ej skall spela henne något fult spratt.

* * *

I Newyork mottogs Adelina Patti med glans, om än icke med samma häpnadsväckande uppbåd af alla reklam-ovationer, som hr Barnum fordom fann för godt att bereda Jenny Lind och andra stjernor. Pattis agenter, ledsagade af flere tidningsmän och utvalda nyfikna, foro henne till mötes ända ut till öppna hafvet på en enkom hyrd ångare. Divan uppförde sig vid framkomsten gladt, spirituelt och älskvärdt, hvaremot Nicolini förblef utomordentligt afmätt och reserverad. Väl anländ till hotellet vid femte avenyen, blef Patti genast interviewad. »Jag erinrar mig mycket väl denna stad», sade hon, »om jag än har glömt åtskilliga detaljer och andra svärma oredigt omkring i mitt minne. Jag mins nog hur jag som liten flicka på scenen i Tripler Hall blef ståld på ett bord och från denna tron sjöng »Casta diva» och »Una voce». Jag hade bort komma förr, men jag var alltid så rädd för hafvet, och jag vet verkligen ännu inte, om jag får mod att resa tillbaka till Europa.» — På en annan fråga yttrade Patti: »Bland alla operaroller är mig Elsa den käraste. Jag vill emellertid först på allra sista året af min teaterbana sjunga *Wagners musik.* Den anstränger rösten mycket, om man beständigt sjunger den, och jag måste skona min stämma. Men när jag en gång får uppträda i en Wagneropera, då skall jag bli mycket glad, ty jag älskar denna musik; dock skall det bli mitt sista offentliga uppträdande.... I Amerika kommer jag bara att låta höra mig på konserter, inte i operor.»

Sist nämda beslut synes emellertid ha misshagat amerikanarne; ty den jätteframgång, som Patti i Amerika hade väntat sig »på egen räkning», var ganska vidt skild från de första konserternas fiasko. Enligt ett kabeltelegram var också Patti så missnöjd med sin egen förvaltning af aflärerna, att hon antog ett anbud från impressarion Abbey att under hans förvaltning sjunga på trettio konserter.

* * *

Adelina Pattis första konsert i Brooklyn (New-Yorks förstad) var synnerligt talrikt besökt, hvilket måhända icke minst får tillskrifvas denne hennes nye impressario. Publiken var förtjust, och allt gick utmärkt ända till sångerskans hemfärd. Utanför teatern höll hennes vagn, men utan hästar; hon skulle naturligtvis dragas hem af åhörarne, och för att icke behöfva spänna ifrån hästarne hade de praktiske amerikanarne alls icke spänt för några. De hyrda entusiasterna skulle just börja draga vagnen med fru Patti och hennes gemål hr Nicolini, då en af dragarne trädde fram och sade till de andra: »Vi ha ackorderat med hr Abbey om att draga fru Patti för 50 cents pr man. Nu sitter också hr Nicolini i vagnen och det är mot aftalet. Vi begära derför 1 dollar pr man.» Detta förslag mottogs naturligtvis med bifall. Talaren gick derefter till hr Abbey, och efter en längre underhandling enades båda parterna om en betalning af 75 cents pr man, och nu bar det å stad till hotellet under »entusiastiska» hurrarop.

* * *

Till sist en pikant historiett rörande ett omtvistadt och ömtåligt ämne: *divans ålder.* En hr Max Maretzek har passat på tillfället att stämma Patti för ett år 1861 begånget kontraktsbrott. Han begär 40,000 pund sterling i skadeersättning för det hon icke uppfylt en förbindelse att nämnda år sjunga på en turné genom Mexiko. Fru Pattis hufvudsakliga försvar skall bestå deri, att hon uppgifver sig vid den tiden endast hafva varit 17 år gammal. Maretzek har nu lemnat följande intressanta uppgifter angående Pattis ålder:

Primadonnors ålder är ständigt höljd i ett hemlighetsfullt dunkel, men mången gång lyckas det dock genom omständigheternas sammanträffande att bringa något ljus deri. Så är jag i stånd att bevisa, att Patti vid den tid jag afslöt kontrakt med henne var äldre än 17 år. Folk lefver ännu i New-York, som kommo på samma fartyg som hon till Amerika 1846 och förklara att hon redan då spatserade ensam kring på däcket och underhöll sig med passagerarne. Hon var då 6—7 år gammal. Hon hade nyss förlorat sina mjölktänder och höll på att få nya tänder. År 1851 uppträdde hon i Tripler Hall första gången offentligt. Jag dirigerade sjelf denna konsert. Hennes mor sade mig då att Adelina var elfva år gammal, och tidningarna berättade detsamma. År 1859 uppträdde hon första gången på operan under Maurice Strakosch, och denne annonserade att hon var 17 år. Nu angifva ju impressarier primadonnornas ålder aldrig högre, snarare lägre än den är, och Strakosch är för visso den siste som skulle gjort henne äldre än hon var. *I tre år* figurerade då Patti emellertid i tidningarna, öfverallt hvar hon uppträdde, såsom »den sjuttonåriga primadonnan»!

Menter inför Europa.

Med anledning af en uppseendeväckande strid i Aftonbladet mellan två af Sophie Menters bedömare känna vi oss manade att inlägga några ord till undanrödjande af ett möjligt missförstånd.

Vår mening är dock här icke att blanda oss i sjelfva striden mellan de båda duellanterna, hvilket ej tillkommer oss, men endast att uppvisa det den angripande parten, helt säkert ofrivilligt, misstagit sig i sin uppfattning af den »europeiska kritikens enighet».

Vi syfta först på det påståendet att »hele den europäiske Kritik — såvel den navngivne som Xerne — har været enig i at erkjende, at hun (Menter) her (i Schumanns Karneval) har givet det mest fuldendte der overhoved nogensinde er præsteret på Klaverets Område». Såsom representanter för »hela den europeiska kritiken» uppräknar insändaren i Aftonbladet sex namn, bland hvilka vi tillstå att ett, Wölfel, är oss fullständigt obekant. Bland de öfriga känna vi ej häller någon »Hüfer», men väl en Hüffer, hvilken såsom utpräglad wagnerist troligt nog kan ha gjort sig skyldig till ett bombastiskt uttryck. Detsamma tro vi om Lenz, så vida dermed åsyftas den Lenz, hvilken gjort sig långt mera känd såsom fantastisk Beethoventolkare än såsom grundlig kritiker. Deremot tro vi icke, att vare sig Hanslick, Helm eller Engel någonsin gjort sig saker till ofvan citerade påstående. Men äfven *om* så skulle vara fallet — hvilket vi naturligtvis ej kunna bestämdt förneka — så utgöra ju de anförda namnen på långt när icke *»hela den europeiska kritiken»*! Tvärt om kunna vi nämna åtminstone två pennor — med lika god klang som de nyss omtalade — hvilka bland nutida pianospelerskor icke sätta vare sig Menter eller Essipoff »på tronen», utan i stället *Clara Schumann* eller *Mary Krebs.* Emil Naumann upphöjer båda dessa till drottningar och verkställer mellan dem i Musikal. Centralblatt nr 44 1881 en intressant jämförelse, för lång att här intagas. Och i samma blad nr 51 yttrar Emil Krause ordagrant följande: »Ostridigt är, utan att vi vilja träda någon annan qvinlig pianovirtuos för nära, fräulein Krebs för närvarande den mest framstående bland alla.» — Med dylika yttranden för ögonen, hvad blir det så af den europeiska kritikens »helhet»? Vi frukta den redan gått sönder.

Den gör det äfven beträffande förf:s följande påstående, att »den samme europäiske Kritik radikalt og uden Skaansel har brudt Staven over Fru Essipoffs Foredrag af 'Carnevalet', et Foredrag, der betegnes som livlöst, koldt og tört». Vi kunna, mot förf:s påstående, ju icke betvifla att detta stått att läsa någonstädes; men hvad vi högeligen betvifla är, att detta kan med sanning sägas vara hela den europeiska kritikens dom. Tvärt om ligger framför oss en mängd utlåtanden om Essipoffs spel, hvilka innebära raka motsatsen af epiteten »kallt och torrt». Så kallar henne A. Gleich »die geniale Pianistin», och samma egenskap, genialitet, tillägges henne af G. Flügel. Än talar en korrespondent från Lübeck om hennes »universella begåfning» och »högfulländade föredrag i de mest olika grenar»; än säger en annan från Bonn, att hans »förväntningar af hennes utomordentliga prestationer blifvit öfverträffade», och detta ej blott i afseende på storartad teknik utan äfven andlig uppfattning. Och för att blott hålla oss till danska kritiker, så skref Angul Hammerik i en korrespondens under hennes vistelse i Köbenhavn att hon var »säsongens hjeltinna», och ännu efter Menters ditkomst har Ch. Kjerulf mod att erkänna, att »saa beror det jo i alle Tilfælde i sidste Instans paa et rent individuelt Skön, hvem man vil række Palmen og hvem Laurbærkransen, ja, endog hvilken af de to Belönninger, man selv tillægger mest Værd — det bliver simpelt hen en 'Smagsag' — og at disputere derom vilde være frugteslöst».

Se der några röster ur den europeiska kritiken! Om i konserten af dylika lofsånger blandar sig ett och annat meningslöst kraxande om att »Essipoff är en page vid Menters fötter, ovärdig att lösa hennes skoband», så kan ju dylikt nonsens uppenbarligen endast komma från den förvända foglarnes vitterhetsakademi, der »herrar kråkor vunno priset», och den kritik, som yttrar slikt, har dömt sig sjelf till evig impotens.

Att Menter inför Europa står såsom en erkänd storhet af allra första ordningen, eger deremot sin fulla riktighet. I synnerhet täfla, så vidt vi kunnat finna, den ryska och den engelska kritiken att

af alla krafter höja henne till skyarna. »Lion et lionne!» så helsade t. ex. The musical standard Rubinstein och Menter, då båda i London spelade den förres »bal costumé». Men »enhver sit»; lejoninnan behöfver ju icke uppsluka björninnan, söderns herskarinna ej krossa nordens?

A. L.

L'Hérodiade.

Sistlidna 19:de December gick Jules Massenets nya opera »l'Hérodiade» för första gången öfver scenen på Monnaieteatern i närvaro af belgiska drottningen och en lysande samling af personer, tillhörande den förnäma, litterära och vetenskapliga verlden. Paris var härvid rikt representeradt af högtstående personligheter, bland hvilka ministern för de sköna konsterna Antonin Proust, af de förnämsta musikaliska storheter och litteratörer m. m. Framgången var lysande, uttörandet förträffligt, oaktadt det storartade verket på jemförelsevis kort tid blifvit inöfvadt; knappast mer än sex veckor åtgingo till repetitionerna, de lysande dekorationerna började man först i medlet af September att arbeta på, och kostymerna hade man ej stört mer än en månad på sig att förfärdiga. Operatexten af Paul Milliet är författad efter en berättelse »Herodias» af Gustave Flaubert, hvilken berättelse förläggaren Ricordi i Milano föll på den idén att begagna som text till en ny opera för Massenet efter den framgång dennes »Roi de Lahore» gjort på Scalateatern i Milano. Operan var först ämnad att gifvas i Italien. Massenet erbjöd emellertid Mr Vaucorbeil vid Pariser-operan sitt partitur, men då tillfälle ej var att så snart uppföra densamma derstädes, bestämde sig kompositören för Brüssel, der operan med den franska texten oförändrad kunde gifvas, och der medlen för dess uppförande stodo fullkomligt till buds. Texten till operan är, som bekant, grundad på den bibliska berättelsen om Johannes Döparen och Herodias, och kompositören hade här genom sjelfva ämnets beskaffenhet en lika stor som svår uppgift att lösa. Den triumf han firat med sitt verk synes vittna om att han värdigt löst denna uppgift. Herodias är icke hufvudpersonen i stycket, såsom namnet tycks antyda; denna är hennes dotter Salome, som faller offer för sin kärlek till Johannes, ty då hon erfar att Herodias är hennes moder, stöter hon i sitt eget hjerta den dolk, hvarmed hon ämnat mörda denna. Intrigen rör sig för öfrigt omkring en sammansvärjning mot romarne, representerade i stycket af Vitellius och hans soldater. Storartade musikaliska och dekorativa scener har verket att bjuda på. Operan saknar, såsom ofta nu mera är fallet, en egentlig ouvertyr. Efter ett i ädel stil hållet förspel inträder en storartad chör af romare och judar. Ett kort förspel, som under loppet af stycket flere gånger upprepas såsom ett slags ledmotiv, förkunnar hjeltinnan Salomes uppträdande. Den korta satsen, som uttrycker häftig lidelse och klagande sorg, är af stor skönhet. På en »marche sainte», en storartadt anlagd bön, följer en förtjusande ballett, hvars originalitet och konstnärliga komposition väckte allmän beundran och framkallade långvariga applåder. Johannes klagosång i fängelset och duetten mellan honom och Salome gjorde äfven stort intryck. Mesta beundran tilldrog sig femte akten i prokonsulns palats, der Vitellius' soldater hålla fest. En chör af romarne i denna scen väckte stormande bifall; praktfull var den derefter följande balletten af slafvinnor från Egypten, Babylonien, Assyrien och Fönicien, som tolka det romerska verldsväldets allmakt. De utförande konstnärerna öfverträffade sig sjelfva. M:lle Duvivier sjöng Salomes hufvudparti, Blanche Deschamps Herodias, herr Vergnet Johannes; de mindre partierna: Herodes, Phanuel och Vitellius, sköttes väl af hrr Manoury, Gresse och Fontaine. Efter operans slut blef kompositören naturligtvis framropad med stormande applåder, men visade sig icke. Vid tredje representationen blef han dock framdragen på scenen och måste mottaga publikens hyllning. Några dagar efter denna première blef Massenet utnämnd till riddare af Leopoldsorden, en heder som ytterligare ökades genom en middagsbjudning till hofvet, vid hvilket tillfälle kompositören för den musikaliska drottningen fick vid pianot föredraga några af sina kompositioner.

Ett och annat från Paris.

Ur Theodor Goerings intressanta Pariserbref till »Musikwelt» taga vi oss friheten meddela ett och annat af det, hvari äfven en svensk erfarenhet kan känna igen sig, hvaremot vi utesluta det alt för ensidigt urtyska.

I.

I Paris gör man mycket, ja ganska mycket musik; men jag måste redan nu tillägga, att, så långt min personliga erfarenhet räcker, den tyske allvarlige musikvännen, vore han än icke såsom nedskrifvaren af dessa rader genom långvarigt vistande i München ganska bortskämd, sällan finner sig rätt tillfredsställd.

Hvad som härtill i ej ringa mån bidrager är de ytterligt svåra omständigheter med hvilka åtkomsten af musikaliska njutningar i Paris är förknippad — åtminstone för icke parisaren. Så t. ex. är till det förnämsta musikinstitutet, näml. konservatoriets konserter, för vanliga dödliga, de der icke äro gynnade med särskild protektion, tillträdet ännu omöjligare än någonsin till museumkonserterna i Frankfurt eller de filharmoniska i Wien. Och de tillgängliga konserterna ega merendels rum på en tid, som efter vårt begrepp är mycket olämplig. Såväl de allbekanta »concerts populaires» af Pasdeloup på Cirque d'hiver som också de på senare tid uppkomna konkurenskonserterna på Châteletteatern under ledning af Colonne begynna kl. 2 på middagen. Icke stort bättre förhåller det sig med operorna, som börja kl. 8, på många teatrar till och med kl. $^1/_2$ eller $^3/_4$ 9, och hvilka till följd af de ändlösa mellanakterna räcka ända till midnatt, hvarefter man måste offra tre qvarts timme eller 2 francs för att komma till sitt hem. Det förstås att dessa anordningar hafva sitt fulla berättigande, och för att vara rättvis får man ej bestämma dem efter ordning och sed i Tyskland. Vi ligga gerna i vår säng kl. 11. Med sådana anspråk får man ej komma till Paris, än mindre begära att höra musik der utan man måste billigtvis betänka, att parisermusiken i alla fall närmast är till för parisaren, och att denne på det hela taget i musiken söker något helt annat än en af de våra. Tysken — jag menar den musikaliske — går kl. 7 om aftonen på operan eller konserten för att höra ett konstverk, åt hvars njutning han kanske under åtta dagar fröjdat sig, och hvartill han kanske förberedt sig med tillhjelp af ett klaverutdrag; han ej blott hör på musiken; han söker fatta densamma och gripes af den; han snaskar icke på det som bjudes för ögonblicket, utan berusar sig i skönhetens lifskälla, och denna njutning förflyktigar ej med ögonblicket utan har en stadigvarande verkan. — I Paris blifver honom detta svårt, om icke rent af omöjligt, äfven under förutsättning af ett stilfullt och omsorgsfullt uppförande af de saker som gifvas. Här, der man dinerar kl. 7, är man kl. 8 sinnad för all ting annat än klassisk konstnjutning, som dock tillika är en *själsverksamhet*, och det brusande tröttande pariserlifvet under dagens timmar förslår nog till att försvaga såväl andens som kroppens elasticitet. Jag har åtminstone gjort den erfarenheten. Och jag måste tillstå, att när jag någon gång bemannade mig att en afton gå på teatern, så hade jag alltid att utstå en hård kamp mot en af trötthet förslappad kropp, så var jag merendels absolut oförmögen att verkligt njuta, hvarför jag i sista akten ofta måste uppbjuda allt för att hålla ögon och öron öppna, men likväl successivt inslumrade äfven vid åhörandet af den skönaste musik.

Helt annat är det med fransmannen, som man ej kan skylla för att vara någon sofrätta. Honom generar det icke att straxt efter dinern gå till operan, ty hans njutning af musiken lider knappast något intrång af matsmältningen, och matsmältningen å andra sidan (hvilken enligt Hufeland ej rätt förlikar sig med själsansträngning) störes lika litet genom musiken, efter hans sätt att njuta af den, som genom flanerandet på boulevarderna eller dylikt. Också kan man se huru föga allvarligt han tager den här saken, då han alls icke betraktar det som en olycka, om han försummar ouverturen och halfva första akten. Han är ej heller van att gå till sängs klockan 11 på aftonen utan tillbringar gerna halfva natten med att amusera sig — och han besitter en alldeles eminent färdighet i att amusera sig. Efter dinern öfverlägger han sålunda med sig sjelf, om han skall gå till cirkus eller kanske till Bouffes Parisiens för att höra »la Mascotte» (»Rosenkind»), Audrans omtyckta operett; en tillfällighet, vi kunna till ex. antaga en nyck af en hans vän eller väninna, bestämmer honom emellertid för stora operan; biljetter äro redan ombesörjda, och så bär det af till stora operan. Hvad som ges der har man ej reda på — men det är också egalt, förutsatt det ej är fråga om en première, ty detta faktum allena är af så stor vigt och betydelse, att gent emot detsamma skilnaden i värde mellan »Don Juan» och »Profeten» har ingen betydelse alls (hvarvid för öfrigt man ej har klart för sig, om eller i hvad afseende en sådan åtskilnad existerar). — Alltså, hvad som uppföres är temmeligen likgiltigt: vår parisare vill roa sig, och hvarför skulle ej detta gå för sig på stora operan så väl som på något annat förlustelseställe? Dessutom är han ju här icke endast hänvisad till musiken. Pjesen är här en långt vigtigare faktor för honom än för den tyske konstfilistern; så väl den med sin praktfulla »Mise-en-scène» på operan ingalunda föraktliga komedien på scenen, som den än mera amusanta på andra sidan rampen och i foyern, hvarvid han

sjelf spelar med. Vi se också af allt detta, att dessa ofvan kritiserade förhållanden stå i närmaste oskiljaktiga förbindelse med hela den härvarande publikens lefnadssätt, och ej med detta endast utan ock med det sätt, hvarpå man här betraktar ett konstinstitut och är van att mottaga de njutningar ett sådant har att erbjuda.

Huru beskaffade dessa njutningar äro, skola vi längre fram genom enskilda exempel få tillfälle att närmare lägga i dagen, hvarvid naturligtvis man har att fästa sig vid konserterna mer än vid operorna för bedömandet af det hela; ty i fråga om operan offrar man ej endast i Paris utan öfverallt mer åt afgudarne än åt gudarne. I båda dessa riktningar (operan och konserten) erbjudes, såsom vi redan sagt och hvad som i en stad af 2 millioner innevånare är naturligt, ganska mycket och detta af mångahanda slag. Månne mycket godt? Ja, detta beror nu på den ståndpunkt, på hvilken man ställer sig; många hafva svårt att öfvertyga sig om, att det någonstädes i verlden erbjudes någonting bättre än hvad Paris har att bjuda på. Likasom Paris öfverhufvud är ett eldorado för den belefvade, fint bildade verldsmannen och vår eleganta dame du monde och tillika det högsta idealet för alla modedockor, salongshjeltar och sådane som lefva blott för att roa sig, så skall också den del af vår tyska publik, som på våra klassiska abonnemangskonserter ärftligt ockuperar de för den af lyckan mindre gynnade musikvännen tillstängda, bättre platserna och dervid ropar ve och förbannelse, om på en och samma afton tre orkesternummer förekomma, under det man går miste om att få höra virtuos-celebriteter, som man sedan kan ha att prata om i societén — så skall, menar jag, denna del af publiken — och äfven de bättre graderna af densamma — i Paris finna sig rikligen tillfredsställd (desto mer ju mer man kan kosta på sig, ty i Paris kosta nöjen horribelt). Här finns allt hvad hans hjerta begär; han kan höra Patti jemte Niccolini och Nilsson och Saint-Saëns och Sarasate. Här gastera alla virtuoser i verlden och en och annan konstnär också ibland. En del af dessa njutningar har äfven jag fått del af, och om den ärade läsaren har fördrag med mig och på köpet vill hålla till godo med alla små snedsprång från ämnet, så skall jag efter råd och lägenhet bjuda på mina erfarenhetsrön; kanske komma vi då att göra litet närmare bekantskap med pariserpubliken.

För den som genom mångårig vana känt ett verkligt behof af musik och betraktar densamma som sitt dagliga bröd, för den är det ett svårt, nästan obeskrifligt umbärande att vara utestängd från all musikalisk njutning; han befinner sig som fisken på torra landet.

I en sådan öfvergifven musiklös ställning befann jag mig under de sista månaderna af året 1880 utan någon möjlighet att få höra musik, ja utan ett klavér en gång, som kunde ha förlänat mig makt att då och då »genom ett ackord upplösa dissonanserna i mitt inre». Hundarnes tjut och kråkornas kraxande, som höjde sig öfver den orgelpunkt, vinden blåste genom furorna — detta var min dagliga och nattliga konsert; jag var alltså nog musikaliskt uthungrad för att glädja mig som ett barn, då jag en dag hade lyckan att få resa till Paris och der fick tillfälle att höra en Pasdeloup-konsert.

Då mme Héritte-Viardot -- ehuru som oss synes utan skäl — ansett sig vara missförstådd och personligen berörd i hr L. Normans genmäle, kunna vi, enligt publicistisk sed, ej neka henne att få införda några ord till sitt rättfärdigande, hr Norman alltid obetaget att, om han så aktar nödigt, besvara dem. *Red.*

Hr Hofkapellmästare!

Uti det sista numret af Svensk Musiktidning gjorde Ni mig äran att svara på en artikel om Symfonikonserterna. Det hvarom jag yttrade mig i allmänhet, tyckes Ni hafva tagit som riktadt mot Er, hvad som ingalunda var min mening, alldenstund jag säger att *Ni hade rätt* och skyndar mig att ställa Er personligen utom frågan. Enda afsigten med min artikel var att högt uttala det som andra hviska sins emellan: att utom operakonserterna borde det i Stockholm finnas andra konserter, med en annan orkester, hvilket skulle bidraga att på ett mera fullständigt sätt utbilda publikens smak. Utaf detta skäl skall jag här inskränka mig att endast besvara den förebråelse Ni gör mig — »in der Hitze des Gefechtes» — att icke vara logisk. Ni säger att jag finner den klassiska musiken *nyttig* och att jag på samma gång yttrar att symfonikonserterna äro *utan någon bestämd nytta*. Jag säger att konserterna äro utan någon bestämd nytta, *sådana de nu äro ordnade vid Kongl. Operan,* och jag förklarar detta längre ned genom den brist på intresse publiken visar dem. Ni må spela mästerstycken så mycket som helst, hvartill gagnar det om salen är tom? Är detta att ej vara logisk? Ni påstår att jag framhåller *som odisputabel sanning* att *hvarje kompositör en gång, efter tingens ordning, blir afsatt.* För det första var det icke min mening att dermed uppställa ett oveder lägglig t argument, men att uttrycka ett sakförhållande, motiveradt af den musikaliska konstens historia; jag har derför icke sagt att alla kompositörer försvinna, — men endast att liksom idéer och smaken förändras, så kommer det ett ögonblick då hvarje kompositör ej längre går i spetsen för tidens rörelser.

Om meningarna äro olika hvad betyder det; hvar och en har sina åsigter och borde hafva rättighet att uttala dem utan att blifva utsatt för personligheter. Nej, hr hofkapellmästare, jag är icke en »annan Ivar Blå»; när jag talar om en ung orkesteranförare, är det ingalunda fråga om mig, det försäkrar jag Er, och då jag talar om ordnandet af andra konserter, så är det ingalunda i afsigt att puffa. Och då en främling endast försöker framlägga ett förslag till framåtskridande (utan den minsta förhoppning på »reform», eller tanke på intresse), så får man icke stöta sig derpå, utan i stället förstå att han just derigenom visar huru mycket han är fäst vid och intresserar sig för det land i hvilket han befinner sig, — se der allt.

Som jag icke har för afsigt att återupptaga detta ämne, som redan gjort mera väsen af sig än det förtjenar, så slutar jag, tecknande mig i all vänskap

med största högaktning
L. H. V.

Obs. *I nästa nummer komma att meddelas diverse illustrationer ur operan Nordens stjerna!*

Musikpressen.

Musiken till Carl Michael Bellmans sånger arrangerad af professor *E. Drake.* Ny upplaga tillökad med nya upplysande anmärkningar om melodiernas ursprung. Julius Bagge. — Vi sätta detta häfte i spetsen för våra anmälningar denna gång. Bellmansmelodierna höra, trots sitt brokiga ursprung, onekligen till vår mest nationella tonskatt, och många af dem hafva blifvit lika folkliga som våra folkvisor. Det är derför ett förtjenstfullt företag att af dem utgifva en ny populär upplaga, hälst denna upplaga utgör ett omtryck af prof. Drakes harmoniska arrangement, hvilket är det måhända bästa af alla befintliga, emedan det på ett lyckligt sätt håller medelvägen mellan det äldre Åhlströmska, för våra öron nog tunna, och det nyare Josephsonska, hvilket åter är väl öfverlastadt för dessa enkla melodiers skaplynne. En anordning som denna, på två notsystem men likväl med underlagd text, med de Åhlströmska stockbasarnes och treklangernas upplifvande till en stämföring, som på samma gång tillfredsställer ett mera bildadt öra och tillika ej är för svår för dilettanten — just en sådan anordning tro vi vara af behofvet påkallad, hvarför vi på det högsta rekommendera detta häfte, hvars pris, 5 kronor, i anseende till den prydliga utstyrseln ej kan sägas vara för högt. Det eger dess utom ännu ett intresse, nämligen att utgifvaren till en stor del af melodierna lyckats finna eller beriktiga det så ofta omtvistade ursprunget. En utförligare motivering af dessa fynd är visserligen nödvändig innan de kunna anses vetenskapligen konstaterade, men en sådan har utg. förmodligen ej ansett lämpligt införa i detta häfte, utan sparat densamma till »Samlaren», der han redan påbörjat en serie artiklar, hvilkas förstling vi i n:r 21 af vår förra årgång hade tillfälle att loforda. Det är blott skada, att »Samlaren» säkert endast kommer till helt få musikälskares kännedom. Framdeles torde en penna i Svensk musiktidning blifva i tillfälle att i sin mån draga sitt strå till stacken för belysande af den mystiska frågan om ursprunget till Bellmans melodier.

Romanze für Violine mit Begleitung des Orchesters von *Johan S. Svendsen.* Op. 26. Klav.-Auszug (Violine & Piano). Christiania, Warmuth. — Den fräjdade norske tonsättaren har här lemnat ett särdeles i hufvudmelodien mycket vackert stycke, som för en bred, varm och passionerad stråke är högst tacksamt att föredraga. I mellansatsen förefaller harmoniseringen något sökt, dock torde densamma icke böra bedömas efter klaverutdraget, enär den tydligen är beräknad på orkestereffekter.

Blomstervignetter af Wilhelm Bergsöe satta i musik af *N. E. Lovén.* 1 h. Julius Bagge. — Det är fyra blomster, »Viol, Hvid Anemone, Blaa Anemone, Gyldenlak», hvilkas färger skalden uppfångat och hvilkas doft kompositören nu

sökt destillera i toner. Vi anse hans försök såsom ett särdeles vackert förstlingsverk — att det är ett sådant synes af det nog märkbart »skolade» arbetet och frånvaron af originalitet — och måste särskildt vitsorda den omsorg som är nedlagd på ackompagnementet, der tonsättaren egnat berömvärd vård åt det tyvärr så ofta försummade kontrapunktiska elementet. Redan denna omständighet borgar för att det är en verkligt musikalisk person vi ha framför oss, och denna öfvertygelse stärkes genom den uppriktiga stämning som genomandas det hela.

Tre sånger med piano komponeret af *Elfrida Andrée*. Warmuth. — »Stämning» är äfven för detta lilla vackra och lätta häfte det betecknande ordet, vare sig densamma ger sig luft i en höst- eller vårvisa eller en ballad. Den sist nämnda är lyckligt träffad med sitt återvändande hufvudmotiv, som godt målar det ständigt återkommande hoppet hos den väntande, trofasta flickan.

Violinistens repertoir. Lätta och medelsvåra kompositioner för violin med pianoackompagnement. Huss & Beer. — Bland denna som det synes ganska praktiskt valda samling, hvaraf fyra häften föreligga, framhålla vi såsom de mest anslående: Romans af *W. Th. Söderberg* och Barcarole af C. Reinecke, arr. af *J. Tolbecque*.

Compositions par *Jean Tolbecque*. N:r 3. Mazurka pour le piano à 4 m. Le même arr. à 2 m. Huss & Beer. — Ett rätt pikant och graciöst stycke utan djupare anspråk.

På C. Warmuths förlag ha i öfrigt utkommit saker af *Agathe Backer Gröndahl, Otto Winter-Hjelm, Cappelen, Neupert* m. fl., för hvilka vi i dag ej ha utrymme till en utförligare anmälan. Vi påpeka framför allt en del af Backer Gröndahls och Winter-Hjelms sånger såsom verkliga perlor af högre ordning och förena oss gerna med en bedömare i Nord. Musiktidende n:r 11 sistl. år.

Slutligen rätta vi ett förbiseende i den föregående revyn. Utgifvaren af samlingen »trestämmiga sånger» har väl i första häftet af densamma komponerat ett stycke, men de två omrörda i andra häftet härröra från hans bror *H. Thunman*, om hvars förtjenstfulla sättning af folkvisor (Elkan & Schildknecht) vi här på samma gång hänvisa till ett fördelaktigt omdöme i »Musikwelt» n:r 39 1881. Och medan utländska omdömen äro på tal, passa vi äfven på att nämna det O. Lessmann, Allg. deutsche Mus. Zeitg n:r 50 1881, om en af hr Elmblad (hvilken erhåller de amplaste loford) sjungen sång af *Emil Sjögren* yttrar, att man borde göra kändt detta »reizend empfundene, überaus sinnige, poesievolle Tonstück».

A. L.

Från scenen och konsertsalen.

Årets konsertsäsong har erhållit en den mest glänsande introduktion, och det vore väl icke förmätet om man häruti skulle få tro sig ega ett lyckligt förebud till hvad den gömmer i sitt sköte. Icke som så att den till hvardagslag skulle komma att bjuda på sådana eminenta konstnjutningar som dem vi härmed närmast afse, ty detta är naturligtvis en omöjlighet att fordra; man må endast uttala den blygsamma förhoppningen att en så briljant inledd säsong måtte i fråga om konsertsalens nöjen hålla den enskilda spekulationslusten inom konstens helgade råmärken och dymedelst gifva den väl snart emotsedda långa raden af söndagsmatinéer, soiréer och konserter en mera utpreglad *konstnärlig* karakter. Och att en sådan önskan är fullt af behofvet framkallad, derom behöfva vi väl allraminst erinra våra läsare i hufvudstaden. Dessa små reflexioner ha osökt framkallats af *Menterkonserterna,* som inträffade i musikaliska akademien den 17, 19 och 23 i förra månaden. De ha, som sig bör, väckt ett storartadt évènement, och äfven sedan den celebra konstnärinnan lemnat vår stad, som vi hoppas dock icke för alltid, grasserar »Menterfebern» här på det grufligaste.

Menters älskliga bild ha vi redan presenterat för våra läsare liksom hennes biografi, i kort sammandrag, så att derom är nu ingenting vidare att orda. Äfven refererade vi såsom förelöpare (ur dansk källa) några korta, men saftiga karakteristiker af hennes spel och se oss nu verkligen i tillfälle att kunna underskrifva de flesta af dem, och man må gerna medgifva först som sist att hennes spel är lika vidunderligt som talande till känslan och det musikaliska sinnet. I förra fallet skulle hon sannolikt — för att gripa till en djerf bild — kommit många af sina åhörare att antaga former af lefvande frågetecken, derest man icke redan hunnit stålsätta sig mot dylika metamorfoser genom . . . hm . . . Essipoff. Ja, vi nämna verkligen Essipoff, ehuru detta i någons öron kan vara »ett hårdt tal» och en dylik sammanställning af en eller annan kritiklös entusiast torde anses liktydigt med ett »*Crimen læsæ*». För egen del äro vi nemligen af den oförgripliga meningen att man för att något så när klargöra beskaffenheten af Menters talent knapt kan underlåta att i samma andedrag nämna den ännu i friskt minne varande ryska pianisten, så att med andra ord en sådan parallel rent af tränger sig på en. Vi bedja dervid få erinra om en högst beaktansvärd sanning af Lessing: »Man har ingen smak, då man har en ensidig, men deremot är man dess mera partisk», och med den i hågen gripa vi oss an.

En af de mest utmärkande egenskaperna för Essipoffs spel var den utomordentligt eleganta och afrundade stil, som gaf det en så märkvärdig pregel. Hennes passageverk och skalor skulle närmast kunna förliknas vid de briljantaste fyrverkerier, så gnistrade och sprakade det om dem. Jemte detta fans hos henne något som särskildt var egnadt att lifligt frappera och som vi också vederbörligen framhöllo, nemligen den specifikt koloristiska färg, som hon bredde öfver sitt föredrag, och hvilken vi bäst trodde oss förtydliga genom att använda en, som vi tro exakt bild; hon framkallade nemligen å pianot sådana effekter som om det, likt orgeln, varit försedt med en mängd olika register. Ännu flera framstående tekniska egenheter i hennes spel skulle kunna vara att framhålla, för att visa hvad vi ämna komma till, att Essipoff i första rummet lagt sig vinn om en teknik, som i de minsta detaljer erbjuder en sträng artistisk utmejsling. Väsendtligen får väl detta skrifvas på de disciplinerade grundsatserna i den skola efter hvilken hon bildat sig. Menter är, som bekant, en representant för Wienerskolan, och hon har icke ända derhän arbetat sig in i formen som Essipoff; hon breder mera ut sig, har drifvit sin tekniska färdighet ännu högre, hon sätter känsla och manlig kraft till, och hennes individuella egenskaper låta hennes talent stundom taga en helt annan flygt. Begge dessa artister förfogade öfver en väldig repertoar, och hvarje konsert medförde så godt som nya program. Och alltsammans spelades naturligtvis utantill, utan att minnet hos dem någonsin tycktes svika. Beethoven var icke Essipoffs starkaste sida, och ännu mindre var han Menters, åtminstone att döma af den enda Beethoven-sonat som fans på hennes program, nemligen sonate caractéristique (op. 81), hvarmed hon gjorde sin debut för Stockholmspubliken. Skulle vi bland mindre stycken framhålla några, der Essipoff syntes oss gifva ett fördelaktigare intryck, vore det Liszts transskription af Schuberts Morgenständchen, detta både hvad beträffar föredragets rytmik och den briljant framträdande behandlingen af särskildt diskantpartiet med dess illusoriska fogelqvitter. I afseende å Chopin var intressant att iakttaga den i många fall olika uppfattning, som hos de båda konstnärinnorna gjorde sig gällande. Essipoff hade bland annat, och detta är väl riktigast, för sed att vid rubato låta venstra handen iakttaga det *bestämda* tidmåttet under det den högra fantiserade friare. Man tillskrifver ju ock Chopin sjelf det yttrandet: »den venstra handen bör vara kapellmästaren». (Jfr »Copins metod och föredrag» i denna tidning 1881 nr 9.) Menters föredrag af Ess-dur-polonäsen, som vi särskildt vilja nämna och som hon också spelade vid två konserter, hör väl till de allra mest glänsande Chopin-tolkningar man här har hört.

För att nu särskildt uppehålla oss vid Menters praktnummer der hennes storhet framträder i all sin öfvervältigande glans må företrädesvis nämnas Schumanns Carneval, hvars brokiga bilder af konstnärinnan framställdes med en slående karakteristik, under det Essipoff här röjde en mera salongsmessigt kokett uppfattning; vidare ett par bravurstycken af Rubinstein

Etude auf falsche- Noten samt Walzer (spelad tvenne gånger), i synnerhet egnade att framhäfva hennes famösa teknik och aldrig svikande träffsäkerhet. Detta var ännu mera fallet med Webers förtjusande *Invitation à la valse,* som man också hade nöjet att höra vid två konserter och som Carl Tausig (för Menters räkning?) med smak och urskiljning, dock ibland kanske allt för rikligt, utsmyckat med en mängd de briljantaste arabesker samt en vidunderligt svår kadens. Här hade man särskildt tillfälle att beundra hennes färdighet i venstra handen som hon uppdrifvit till en rent af otrolig grad (hvilket måhända också orsakat att hon ibland spelade akompagnementet allt för starkt på melodiens bekostnad, hvilket deremot Essipoff på det sorgfälligaste undvek). I kadensen utförde hon bland annat ett hissnande vågstycke i form af oktavskalor i *glissando* som med snabb fart ilade uppåt öfre delen af klaviaturen. Det är troligen vis-à-vis hennes utförande af dessa arabesker som man träffande yttrat att hennes fingerspetsar hålla liksom kaskader af perlande toner sväfvande i luften och låta dem derpå sprida sig likt fallande stänk af en vattenkonst. Schyttes »Über die steppe hin» var ett litet måleriskt och djerft karakterstycke, väsendtligt anlagdt på staccatospel och som genom Menters tolkning erhöll en ypperlig färg.

I Liszts sångtransskriptioner kulminerade hon med sin berömda talang i fråga om pianots kantabla behandling och detta till den grad att man snarare tyckte sig höra »Lieder *mit* Worten», så tydligt kom hvarje fras, hvarje accent till heders. De Lisztska operatransskriptionerna tillåta vi oss beteckna som höjden af hennes mästerskap. Den sunda smaken har redan för länge sedan brutit stafven öfver dessa till sin innersta halt så konstlösa produkter. Och det är icke utan, att, äfven när de erhöllo en så utmärkt behandling som här var fallet, man hörde dem ej med alldeles oblandadt nöje, ja, många uttryckte sin förundran öfver att Menter ville slösa sin talang på sådana saker. Hvart och ett af sina konsertprogram afslutade hon med en dylik transskription: Tarantella (med motiv ur »Den Stumma»), Tannhäusers ouvertyr och Don Juans fantasi. Största intresset erbjödo de båda senare, der konstnärinnan i hela dess vidd visade sin förmåga i att aflocka pianot de mest öfverraskande orkestereffekter. I Tannhäuserouvertyren var hennes mångstämmiga spel af en så kraftig verkan att man ibland nästan frågade sig om allt detta utfördes med endast två händer. Snarare lät det som ett quatremains, att icke säga en duett för två pianon. Denna komposition var emellertid öfverdrifvet larmande och bullersam men så fick också fortepedalen fria tyglar, hvilket senare man jemväl vid flera tillfällen kunde hafva att anmärka. Af ojemförligt mycket större nöje var att höra Don-Juanfantasien. Ref. må tillstå att aldrig har pianomusik gjort ett så bokstafligen öfverväldigande intryck på honom, som då han förundrad lyssnade till denna fantasi vid första Menter-konserten. Med hvilken koncentrerad styrka, sådan vi aldrig hört någon qvinlig pianist utveckla, med hvilken förkrossande blytyngd hon spelade de i all sin enkelhet så hemska ackorder som i introduktionen bebåda guvernörens ankomst, med hvilken ypperlig kolorit hon i duetten målade förförarens passionerade, tránfulla anmaningar och Zerlinas näpet koketta repliker, och i champagnearian, hvilken öfversvallande lefnadslust, hvilket bacchantiskt jubel, långt skildt från den traditionella tamhet hvarmed den brukar sjungas från scenen. I sanning, den som hört denna sällsamma prestation skall sent förgäta den.

Det gifves många sätt att bestämma graden af den konstnärliga storheten. Ser man till Essipoffs utsökt eleganta teknik och hennes förmåga att på samma gång gifva en verkligt fin tolkning af t. ex. Chopin och med tillnärmelsevis bibehållen ära träda inom gränserna af det område der öfver ingången Beethovens namn är ristadt, då synes Essipoff större. Tager man hvarken teknikens elegans eller repertoarens oändliga vidd i betraktande, utan tänker endast på huru Menter inom sin inskränktare sfer spelar, då tillhör hedersplatsen odisputabelt henne.

Vi måste uppskjuta redogörelsen för Adams operett, Aubers jubileum m. m.

—*h*—.

Från in- och utlandet.

Säkerhetsåtgärder å Stockholms teatrar. Öfverståthållaren har tillsatt en af flera personer bestående komité för att utarbeta och till öfverståthållareembetet inkomma med förslag rörande de åtgärder, som å hufvudstadens teatrar borde finnas vidtagna för att, så vidt möjligt, vid representationer förekomma eldfara, underlätta dämpandet af redan utbruten eld samt bereda allmänheten nödig säkerhet, när den vid sådana tillfällen skulle aflägsna sig från teatern. Enligt komiténs arbetsordning skall till en början för hvarje teater särskildt afgifvas förslag till de åtgärder, som med hänsyn till densammas byggnadssätt, läge och beskaffenhet för öfrigt efter föregående undersökningar på stället befinnas lämpliga och ändamålsenliga. Sedermera uppgöres förslag till de allmänna bestämmelser, som för vinnande af ofvan nämnda syftemål anses böra vara gemensamma för samtliga teatrarne.

Fru Menters härvarande impressario har anmodat oss gifva till känna, att fru Menter, derest hennes tid tillåter, kommer att omkr. den 7 febr. gifva en konsert med orkester å Stora teatern härstädes.

Hr Fritz Schousboe har på uppmaning af fru Menter åtföljt henne till Kjöbenhavn, för att derstädes jemte henne offentligt spela Rubinsteins fyrhändiga cykel, »Bal costumé».

Hvar är medaljongen till Du Puy's grafvård?

Till musikföreståndare vid södra skånska infanteriregimentet har chefen för detsamma antagit och förordnat e. o. biblioteksamanuensen E. Lovén.

Musikkonservatorium. I sammanhang med utfärdandet af förnyadt reglemente för musikkonservatorium har k. m:t medgifvit, att i afseende å de elever, som redan vunnit inträde vid läroverket, må fortfarande under år 1882 tillämpas hittills gällande bestämmelser.

Utmärkelse. Sedan musikdirektören vid Kronobergs regemente J. Fogelberg, på ansökan, erhållit afsked, efter att med nit och skicklighet hafva tjenat i 64 år, deraf nära 49 som musikdirektör, har k. m:t den 16 sistlidne December tillagt Fogelberg medaljen i guld af åttonde storleken med inskrift: »För nit och redlighet i rikets tjenst», att i högblått band med gula kanter bäras å bröstet.

Paris. Den sedan länge förberedda operan »Le saïs», arabisk saga i fyra akter, ord och musik af M:me Marguérite Olagnier, har i slutet af förra månaden gått öfver scenen på Renaissance-teatern och gjort medelmåttig lycka, trots några goda nummer och rik uppsättning. Pjesens innehåll är följande: Tefida, dotter till kalifen och förlofvad med Reschid pascha, gör en ökenresa i närheten af pyramiderna, hvarvid den vackre Naghib (»le saïs» — löparen, spelad af Capoul) kommer i hennes närhet och förälskar sig i henne. I häftigheten af sin kärlek gifver han prinsessan en kyss; förtörnad drager hon sig tillbaka, men upptändes sedan af kärlek till den djerfve älskaren. I andra akten förekommer Tefida i harem, der hennes bröllop med paschan förberedes. Naghib intränger till henne under förklädnad, finner henne slumrande och sjunger nu en serenad, efter hvilken hon vaknar och sedan med honom sjunger en kärleksduo. Tredje akten för oss till moskéen, der bröllopet skall firas. Tefida har lofvat fly med Naghib, men han infinner sig icke. Bröllopståget anländer under en ståtlig marsch och Naghib, som tror att han blifvit bedragen, störtar fram mot processionen och stöter ned paschan. Kalifen vill döda mördaren, men hans dotter kastar sig i dennes armar och hindrar dödsdomens utförande. I fjerde akten är man vid stranden af Nilen. Kalifen, som låtsar gå in på giftermålet mellan de älskande, låter dem göra en båtpromenad på floden, under hvilken de störtas i vattnet men räddas på en båt, som hållits i beredskap härför af en slaf, som fått reda på kalifens plan. Komna i land påträffa de en stam som väljer Naghib till sin chef, hvarefter intet vidare står i vägen för deras lyckliga förening. Författarinnan bör vara väl invigd i de egyptiska förhållandena, ty hon har tillbragt sin bästa tid i Egypten såsom maka till en veritabel bey. Musiken, som icke saknar lokalfärg, beskrifves dock såsom temligen ojemn.

— M:lle Merguillier är en ny stjerna, som uppträdt som Caroline i »Toreadoren» på Opera Comique, och som man förespår stor framgång, då hon redan vitl denna sin debut framstod såsom »artiste de primo cartello». Hon understöddes förträffligt af Mrs Taskin och Bertin samt af flöjtisten Lefèvre. Flöjten spelar nemligen en stor rol i denna opera, som säges improviserats på några dagar af Adolphe Adam och Th. Sauvage såsom en benefice-opera.

— På stora teatern i Reims har med mycken framgång gifvits en ny opera »Suzanne» af Paladilhe, »mandolinatans» bekante kompositör.

— Mr J. Faure, den beryktade operasångaren, har blifvit utnämnd till riddare af hederslegionen.

— Vid den högtidliga Aubers-festen på stora operan kom till uppförande »Den Stumma», äfvensom en scène af Mr Delibes »l'Apothéose d'Auber», med ord af Philippe Gille och musik ur den gamle mästarens egna verk.

— På Opera comique har »Hoffmanns äfventyr» gifvits för 100:de gången med samma personal — M:lles Isaak och Chevallier, Hrr Talazac, Taskin, Belhomme, Grivot m. fl. Offenbachs familj var inbjuden till öfvervarande af festen och hade fått sig upplåten direktörens avantscensloge.

— Gounod lär vara sysselsatt med afslutande af ett musik-dramatiskt verk »Maître

Pierre»; text af Louis Gallet. Detta verk är dock ej bestämdt för scenen. Det består af »en rad dramatiska scener», hvilka å ena sidan framställa kärleksförhållandet mellan Abälard och Heloisa och å andra den strid som denne filosof och tolkare af dogmerna hade att utkämpa mot sin tids läror. »Maître Pierre» kallas verket, emedan han så benämndes i förtrolighet af sina lärjungar. Det sönderfaller i 4 afdelningar och är bestämdt att gifvas på konserter.

— Af den bekante musikskriftställaren Adolphe Jullien har utkommit »Hector Berlioz; la vie et le combat, les oeuvres».

Hamburg. Friedrich Smetanas nya opera »Zwei Wittwen» är upptagen på Stadtteatern. Den ursprungliga texten var emellertid mindre brukbar, hvarför en alldeles ny libretto skrifvits af Roderich Fels.

Wien. Såsom noviteter för detta år på hofoperateatern nämnas: »Mefistofele» af Boito, »Tristan och Isolde» af Wagner, »Françoise de Rimini» af A. Thomas, »Don Carlos» af Verdi; af äldre verk: »Puritanerna» af Bellini, »Kungen har sagt det» af Delibes samt »Tempelherren och judinnan» af Marschner.

— En ny opera »Cordelia» af Maestro Gobatti har uppförts i Bologna. Enligt en tysk tidning skulle endast det goda utförandet ha räddat operan från fiasco. Frl. Stahl lärer i synnerhet ha bidragit till framgången, hvilken i en fransk tidning åter tillskrifves musiken, som af publiken skulle befunnits originel och rik på musikaliska idéer.

— Strauss' nya operett »Det lustiga kriget» har vid första uppförandet på Theater an der Wien haft fullständig framgång. Libretton af Zell och Génée har framför de flesta andra af samma genre den fördelen att vara hygglig till sitt innehåll, musiken säges höra till det bästa som flutit ur Strauss' penna, flere sångnumror måste gifvas om och kompositören skördade rikt bifall.

Berlin. Madame Albani, som börjat sitt gästspel här med »Lucie» och »Margareta», uppträdde den 15 Dec. i sitt tredje parti såsom Gilda i »Rigoletto» och väckte ofantligt bifall, »fulländad — såsom hon beskrifves — i den allra minsta nyans, med den mest klara och utpräglade frasering i uttryck och spel». — Aldrig har arian i 2:a akten »Caro nome che il mio cor», utförts mästerligare än af Mad. Albani; redan innan slutet af arian, efter cadensen med de långt utdragna höga ais, h, c, utbröt ett så entusiastiskt bifall, att Mad. Albani måste gifva hela stycket da capo. Mad. Albanis sång utmärker sig genom en klockren intonation och bästa skola och är fri från alla manér, från tremolerande och allt effektsökeri genom för stark tonansats och dyl., hennes koloratur är mästerlig: de svåraste figurer, staccati och driller utföras med största lätthet. Berlinarnes entusiasm tyckes sålunda vara välgrundad.

— Victoriateatern har den $^{23}/_{12}$ bjudit på en novitet: Anahna, humoristiskt-fantastiskt-musikaliskt sagospel i ett förspel och fyra bilder efter en gammal indisk saga, med musik af Hermann Zumpe. Musiken med sin instrumentering à la Wagner och flere humoristiska detaljer saknar ej underhållande moment, men lider af sentimentala längder och passar bättre för konsertsalen än scenen. (Berl. M. Z.)

Leipzig. På Stadtteatern gafs den 11 Dec. för första gången »Der wilde Jäger», text af Friedr. Hofmann, musik af Viktor E. Nessler. Kompositören till »Rattenfänger von Hameln», har ej genom sin nya opera gjort något framsteg, denna beskrifves såsom vida underlägsen hans förra. Oaktadt slöseri med musikaliska uttrycksmedel har han ej lyckats i det musikaliska återgifvandet af textens grundkaraktär och har ej sällan fallit in i det triviala och banala. Det tragiska, dystert-dramatiska synes ej lämpa sig för N. att behandla; den populära, enkla stilen är hans starkaste sida. Flere körer och andra enstaka numror gjorde emellertid lycka, och framropningar fattades ej vid operans slut.

— Oedipus på Kolonos, dramatisk kantat i tre afdelningar för 4 soloröster, chör och orkester af Theodor Gouvy, utfördes första gången d. 6 Dec. i Gewandhaussalen under komponistens egen ledning. Detta verk af den begåfvade tonsättaren gjorde betydande intryck och höll intresset uppe från början till slut. Kompositören framropades efter slutet af hvarje afdelning.

— Direktionen för Gewandhauskonserterna har med anledning af det 100-års-jubileum, som detta berömda musik-institut nyss firat, visat ett vackert prof på frikostighet mot dess orkestermedlemmar, i det ej mindre än 20,000 mark fördelats ibland dem i större eller mindre summor allt efter längvarigheten af medlemmarnes tjenstgöring i orkestern.

Petersburg. Marcella Sembrich har vid sitt återuppträdande på italienska operan som Traviata mottagits af publiken med de varmaste hyllningar. Bland hennes roler upptager repertoaren Constances i »Enleveringen» af Mozart, i hvilken rol hon gjorde furore under förra säsongen. I början af Januari skulle den firade sångerskan föranstalta en välgörenhetskonsert, vid hvilken hon för att öka dragningskraften ej allenast kommer att sjunga utan äfven spela violin (Ballade och polonaise af Vieuxtemps) och piano (saker af Chopin, Schumann, Liszt.)

— Det af föreningen för kammarmusik utsatta priset för ett arbete om »Den historiska utvecklingen af kammarmusiken och hennes betydelse för musikerna» har tillerkänts Prof. Dr L. Nohl i Heidelberg.

— Af C. F. Pohls »Joseph Haydn» har utkommit andra bandet. Detta handlar nästan uteslutande om Esterhaz. I bilagan förekommer bland annat en uppräkning af alla medlemmarne i furst Esterhazys kapell och en kronologisk-tematisk förteckning (den första sedan 90 år) af Haydns alla verk, som tillhöra åren 1766—1790.

Etelka Gerster lär ha för afsigt att efter återkomsten från Amerika företaga en konserttur genom Sverige och Norge under ledning af Max Strakosch.

Kassel. Schuberts »Alfonso och Estrella» har med god framgång gifvits härstädes.

Rom. Tidningen Italie berättar, att impressarion för Apollo-teatern kommer att öppna operan med »Il duca d'Alba», Donizettis outgifna partitur. Maestro Salvi i Bergamo arbetar för närvarande på att komplettera instrumentationen och de felande recitativen.

Neapel. Samma tidning omtalar en ny opera Zuma af maestro Fornari, gifven å Bellini-teatern. Ämnet för pjesen är ej nytt och operan är skrifven i den gamla stilen med kombination af arior, duetter, tersetter o. s. v. Partituret har det oaktadt väckt intresse såsom rikt på musikaliska ideer. Framställningen bidrog mycket till framgången. Hufvudrolerna innehades af M:lle Lablache och hrr Bianchi och Casartelli.

I *Genua* har »Carmen» gifvits för första gången och med oerhörd framgång. M:me Galli Marié innehade titelrolen.

— Verdi säges nu ha fullbordat sin ofta omtalade opera »Otello».

Amerika. Adelina Patti har rönt ett temmeligen kyligt mottagande i Newyork. Vid de två konserter hon gaf var salongen rätt glest besatt. Tiodollars-platserna voro nästan tomma.

— Miss Emma Abbot, primadonna vid operan i Newyork har förklarat för sin direktör att hon aldrig tänker sjunga »Traviata», emedan libretton till denna opera är allt för osedlig och att hon ej anser sig kunna spela rolen af en så förkastlig person, som kameliadamen. En amerikansk författare har nu gått den moraliska primadonnans önskningar till mötes och skrifvit en ny textbok till Verdis musik under titel: »Cecilias kärlek». Operan hade i denna nya gestalt ganska mycken framgång och har ej genom denna öfvergång från last till dygd förlorat sin förmåga att slå an på publiken.

Kairo. Operan härstädes har öppnats med Gounods »Faust». Khedivens uteblifvande vid denna representation oroade mycket teatervännerna, emedan man klandrat frikostigheten mot teatern, som åtnjuter 10,000 Pd sterling i understöd. Orsaken till uteblifvandet var emellertid att khediven väntade en tillökning i sin familj. Sedan himlen välsignat honom med en prinsessa bevistade han med mycken förnöjelse andra representationen.

Brüssel. Théâtre de la Monnaie härstädes har fått sig tillförsäkrad en subvention af 115,000 francs.

Frankfurt a. M. Den 9 Dec. gick den länge förberedda prisbelönta operan af Carl Reinthaler »Das Käthchen von Heilbronn» för första gången öfver scenen. Någon genial originalitet säges operan ej kunna berömma sig af men är det oaktadt anslående och fint utarbetad. Såsom bästa numrerna omnämnas gesällernas chör i mäster Teobalds verkstad, dryckestersetten i andra akten, sången om fläderbusken och en sång af väpnaren. Finalen i tredje akten är operans kulmination. Fjerde akten är svagare än de föregående.

Dödslista.

Dec. 1881—Jan. 1882.

Briccialdi Giulio, bekant flöjtist och komponist, död i Florens 74 år gammal.

Böhm Theobald, uppfinnaren af den efter honom benämnda Böhm-flöjten. Död i München 87 år gammal.

Canthal Aug. M., musikdirektör, död i Hamburg $^{31}/_{12}$—81 vid 75 års ålder. C. var i sin ungdom en berömd flöjtvirtuos och såsom sådan anställd vid stora operan i Paris, kom sedan till Hamburg, der han vid Stadtteatern slutligen blef chördirektör och andre kapellmästare. C. har gjort sig känd genom komposition af talrika danser och marscher.

Schneider Carl, professor, f. 1822, d. i Cöln $^{3}/_{1}$—82; sedan 1872 lärare i sång vid dervarande konservatorium. S. studerade först teologi men vände sig sedan till musikaliska studier; var fordom en firad tenorsångare, som gjorde lycka både på scenen och i konsertsalen.

Breflåda.

J. K—r. Kristianstad. Som Ni sett, hade vi redan en biografi. Tack emellertid för anbudet!

A. B. H—ll. Icke antagen.

Vetgirig. »Talang» är en andlig egenskap, »gehör» en fysisk. Det förra är förmågan att komponera, exeqvera, analysera o. s. v. Det senare är förmågan att höra och återgifva en ton rent, taga ut en melodi efter minnet o. s. v.

J. M. R—n. Hamburg. Skulle Ni icke vilja hedra tidningen med bidrag? Det vore oss både en ära och ett nöje att få räkna Er såsom medarbetare.

»*Valdemar*». Jönk. Tidng. Åberopande ett enskildt bref, ville vi härmed upprepa vår anhållan att, när så faller sig lämpligt, få mottaga bidrag, hvilka i vår tidning naturligen kunna påräkna en åtminstone något mindre efemär tillvaro än i en politisk journal.

INNEHÅLL: Auber (med porträtt). — Adelina Patti i Amerika. — Menter inför Europa. Af *A. L.* — L'Hérodiade. — Ett och annat från Paris. — Insändt. Af *L. H. V.* — Musikpressen. Af *A. L.* — Från scenen och konsertsalen. Af —*h*—. — Från in- och utlandet. — Dödslista. — Breflåda.

MUSIKBILAGA: Andante ur Mendelssohns Violinkonsert, arr. f. piano.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1882.

Med detta n:r följer Musikbilagan N:o 17.